

*Проданюк Федір Миколайович,
кандидат історичних наук, доцент,
Київський національний університет
технологій та дизайну (м. Київ, Україна)*

**НІМЕЦЬКІ ДИПЛОМАТИЧНІ ТА КОНСУЛЬСЬКІ
ПРЕДСТАВНИЦТВА В УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ У 1918 РОЦІ:
ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ**

В умовах російсько-української війни зросла роль та значення зовнішньої політики нашої держави, яка надає можливість керівництву України отримати дієву військову допомогу та підтримку у боротьбі проти агресії РФ [1]. Важливе місце в реалізації цих завдань відводиться вивченню та врахуванню попереднього досвіду нашої держави на міжнародній арені. Зокрема, її співпраці з іноземними дипломатичними та консульськими представництвами в Українській Державі у 1918 році.

Різні аспекти діяльності іноземних дипломатичних представництв на території України у 1917-1921 висвітлювали в своїх працях учасники революції та української діаспори Д. Дорошенко, О. Шульгин, П. Христюк, І. Борщак, Н. Полонська-Василенко, В. Трембіцький, В. Косик, М. Королишин та інші.

В незалежній Україні дану проблему проаналізували С. Варгатюк, Д. Веденєєв, І. Дацків, Я. Дашкевич, М. Держалюк, О. Дуброва, П. Гай-Нижник, Т. Заруда, Н. Кравець, О. Кудлай, І. Матяш, О. Несук, В. Павленко, Р. Пиріг, Б. Сергійчук, В. Солдатенко та багато інших науковців [2, с. 17- 40].

В результаті державного перевороту 29 квітня 1918 року до влади в Україні прийшов генерал П. Скоропадський, який заручився підтримкою консервативних сил та зовнішніх чинників. Він проголосив себе гетьманом України й декларував утворення Української Держави. В першому офіційному документі виданому нової влади – «Грамоті до всього українського народу» було проголошено про встановлення одноосібної влади [3].

Важливим напрямом зовнішньо-політичної діяльності гетьмана було визнано налагодження дипломатичних стосунків з країнами Четверного союзу. Серед них пріоритет було надано Німеччині. Перші кроки по встановленню дипломатичних відносин з Німеччиною були зроблені ще 9 лютого 1918 року у Бересті (Бресті-Литовському), де представники Української Народної Республіки підписали з Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією та Туреччиною підписали мирний договір.

Дипломатичним представником Німеччини в Києві був відомий на той час дипломат барон Альфонс-Філіп Мумм фон Шварценштайн. Він виконував обов'язки посла Німецької імперії в УНР з березня по квітень 1918 року та в Українській Державі з квітня по листопад 1918 року [4]. Радником посольства був граф фон-Берхем, якого після відставки барона Мумма призначили тимчасовим віреним у справах Німеччини в Українській Державі. Генеральним консулом Німецької імперії у Києві став Ерїх фон Тіль. Німеччини також відкрила свої консульства в Харкові, Катеринослав, Миколаєві та Одесі [5]. Серед основних функцій посольства та посла були визнані такі: 1) підготовка документів щодо визнання повноважень гетьмана Павла Скоропадського; 2) підготовка документів щодо ратифікації Берестейського мирного договору; 3) виконання Українською Державою економічної частини Берестейського мирного договору; 4) надання допомоги Українській Державі в розбудові власної грошової та фінансово-економічної системи; 5) допомога в організації офіційного візиту гетьмана Павла Скоропадського та Голови Ради Міністрів Федора Лизогуба до Німеччини, підготовка до підписання Фінансової та Економічної угоди між двома країнами [4].

Таким чином, німецьке дипломатичне представництво та його консульські служби мали забезпечити виконання гетьманським урядом економічної частини Берестейського мирного договору. Поряд з цим вони узгоджували з гетьманом багато питань внутрішньої та зовнішньої політики Української Держави. Зокрема, особливо гостро обговорювали такі питання: 1) про втручання німецького військового командування у внутрішні справи Гетьманату; 2) про

утворення дієздатної української армії й військово-морського флоту; 3) про приєднання Криму до України та багато інших.

Література:

1. Horiunova, Y., Shemchuk, V., Lysiaskyi, P., Vykhovanets, Z., & Gerasymova, E. (2022). Foreign policy strategy of Ukraine in the context of the Russia-Ukraine war. *Amazonia Investiga*, 11(60), 75-89. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.60.12.8>

2. Матяш І. М 35 Іноземні представництва в Україні (1917–1919 рр.): державна місія та повсякденність. Київ. 2019. 556 с.

3. Грамота до всього українського народу. // Державний Вістник. 1918. 16 травня. N 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0003300-18#Text>

4. Гай-Нижник П. П. Альфонс фон Мумм – дипломат і посол Німеччини в Україні: коротка хроніка життя (1859–1924) // Гілея. 2017. Вип. 127 (№ 12). С.45–49. URL: <https://hainyzhnyk.in.ua/doc/2017doc-mumm.php>

5. Дорошенко Д. Історія України 1917-1923 рр. Т. 2: Українська Гетьманська Держава 1918 р. 512 с.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.